

Cyfeiriad polisi dwyieithog Addysg Uwch De Corea yn y dyfodol: dysgu o gyd-destun y Gymraeg

Dr Dylan G. Williams

Seoul National University, De Corea

Cyflwynwyd: 18 Ionawr 2022; Derbyniwyd: 8 Awst 2022

Crynodeb: Mae'r papur hwn yn cysyniadu polisi dwyieithog ar gyfer dyfodol arferion cyfrwng Saesneg Addysg Uwch De Corea trwy dynnu ar ymchwil a gynhaliwyd yng nghydestun y Gymraeg. Yn gyntaf, defnyddir hunanethnograffeg i roi trosolwg byr o'r ddarpariaeth Addysgu Cyfrwng Cymraeg mewn Addysg Uwch yng Nghymru ac yna er mwyn beirniadu gweithrediad polisi Addysgu Cyfrwng Saesneg neo-ryddfrydol presennol De Corea. Yna, cyflwynir disgrifiad o ganfyddiadau myfyrwyr De Corea o'r heriau ieithyddol sy'n deillio o arferion yr ystafell ddosbarth. Dilyniir yr adroddiad hwn gan ddadl bod polisi De Corea yn arwain at anghyfiawnder epistemig. Er mwyn ymateb yn bragmataidd i'r anghyfiawnder hwn, mae'r astudiaeth hon yn myfyrio ar sut y gall canlyniadau prosiect dwyieithog a gynhaliwyd mewn Addysg Uwch yng Nghymru awgrymu cyfeiriad ar gyfer polisi Addysgu Cyfrwng Saesneg De Corea yn y dyfodol.

Allweddair: De Corea, Addysg Cyfrwng Saesneg, anghyfiawnder epistemig, amlieithrwydd, Addysg Uwch.

Future direction for South Korean Higher Education bilingual policy: Learning from the Welsh-language context

Abstract: This paper conceptualises a future bilingual policy for English-medium practices in South Korean Higher Education by drawing upon research conducted in the Welsh-language context. First, autoethnography is used to provide a brief overview of the provision of Welsh-medium Instruction in Welsh Higher Education and then to critique the workings of the current neoliberal South Korean English-medium Instruction policy. Then, an account of South Korean students' perceptions of linguistic challenges resulting from classroom practices is presented. This account is followed by an argument that the South Korean policy results in epistemic injustice. To pragmatically respond to this injustice, this study reflects on how the outcomes of a bilingual project conducted in Welsh Higher Education can suggest future directions for South Korean EMI policy.

Key words: South Korea, English-medium Instruction, epistemic injustice, multilingualism, Higher Education.

Cyflwyniad

Oherwydd marchnadeiddio Addysg Uwch a thwf neoliberaliaeth (Piller a Cho 2013), daeth Saesneg yn iaith fyd-eang academia, ac mae'r cyfrwng Saesneg yn treiddio trwy bob lefel o addysg ryngwladol (Macaro 2018). Diffinnir y cysyniad o Addysgu Cyfrwng Saesneg (ACS) fel a ganlyn: defnyddio'r Saesneg i addysgu pynciau academaidd (ac eithrio Saesneg fel pwnc) mewn gwledydd neu awdurdodaethau lle nad Saesneg yw iaith gyntaf (*Language 1* (L1)) mwyafrif y boblogaeth (Macaro 2018). Trwy gynnig cyrsiau ACS, mae prifysgolion mewn gwledydd lle nad Saesneg yw'r iaith gyntaf yn anelu at ryngwladoli – hynny yw, gwella eu bri rhyngwladol. Mae prifysgolion De Corea yn rhan o economi wybodaeth fyd-eang sy'n dod i'r amlwg ac yn datblygu ymhellach trwy ddarparu cyrsiau ACS.

Mae'r rhesymeg dros yr astudiaeth hon yn deillio o'r ffaith bod gweithredu polisi ACS yn gyflym ac 'o'r brig i lawr' yn Ne Corea wedi anwybyddu anghenion hyfedredd myfyrwyr yn y Saesneg (Kim 2017). Yn y broses o ddod yn rhyngwladol, mae prifysgolion De Corea wedi wynebu cyhuddiadau o weithredu polisi ACS yn gyflym gyda'r nod o fynd ar drywydd statws byd-eang ar draul darparu digon o gefnogaeth i fyfyrwyr (Cho, D. W. 2012). Trwy ddefnyddio dull hunanethnograffig, mae'r astudiaeth hon yn tynnu ar lenyddiaeth, hunanfyfyrdod, a phrofiad o fod yn Gymro ac yn Gymro Cymraeg, yn addysgwr ac yn ymchwilydd ACS, er mwyn dadlau bod polisi ACS yn arwain at anghyfiawnder epistemig i fyfyrwyr De Corea. Er mwyn mynd i'r afael â'r anghyfiawnder hwn, mae'r astudiaeth wedyn yn cysyniadu sut y gall polisi ACS De Corea yn y dyfodol fod yn fwy agored i arferion dwyieithog trwy dynnu'n bennaf ar waith Lewis ac Andrews (2014), sy'n disgrifio canlyniadau prosiect ar ddwyieithrwydd a gynhaliwyd mewn cyrsiau ym Mhrifysgol Bangor. Bydd y drafodaeth yn y papur hwn yn gwerthuso canlyniadau'r prosiect yn erbyn cefndir cyd-destun De Corea a'r ymchwil ehangach yr wyf wedi'i gwneud i ddulliau addysgu iaith pwnc mewn prifysgolion amlieithog. Drwy'r gwerthusiad hwn, rwyf yn gobeithio y bydd fy astudiaeth yn awgrymu cyfeiriadau ar gyfer y dyfodol y gall y cyd-destun Corëeg a Chymraeg elwa arnynt.

Mannau Cychwyn Hunanethnograffig

Efallai nad yw cymharu polisïau dwyieithog Corea a Chymru, i ddechrau, yn gymhariaeth ddilys o ran tebygrwydd rhwng cefndir ieithyddol myfyrwyr a rhwng y gefnogaeth a gynigir i athrawon yn y ddau gyd-destun. Fodd bynnag, dadleuaf fod dull hunanethnograffig yn helpu i ddilysu'r gymhariaeth hon. I mi, mae hunanethnograffeg yn ddull o ymchwilio ac ysgrifennu sy'n mynd ati i ddisgrifio a dadansoddi profiad personol mewn modd systematig. Cefais fy magu yng Nghymru a'm haddysgu'n bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg, a bûm yn gweithio mewn Addysg Uwch yn Ne Corea fel addysgwr ac ymchwilydd ACS ers dau ddegawd. Yn y papur hwn, trwy fyfyrto ac ysgrifennu, defnyddiaf fy mhrofiadau i 'bontio' rhwng cyd-destun Cymru a chyd-destun De Corea. Yn hynny o beth, rwyf yn defnyddio fy ngwybodaeth a'm profiadau o fod wedi byw o fewn diwylliant a chyd-destun y ddwy wlad. Ac, yn fy nghymhariaeth, rwyf yn tynnu ar y ffaith bod hegemoni'r Saesneg wedi effeithio ar bolisïau dwyieithrwydd yn y ddau gyd-destun ac o bosibl yn cael effaith andwyol ar y Gorëeg a'r Gymraeg fel ieithoedd brodorol ymylol.

Trosolwg byr o'r ddarpariaeth Addysgu Cyfrwng Cymraeg mewn Addysg Uwch

Er mwyn cefnogi myfyrwyr sy'n dymuno dilyn eu hastudiaethau yn y Gymraeg, mae cyllid ar gael gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol sy'n gweithio gyda phrifysgolion ledled Cymru i ddatblygu'r iaith drwy gefnogi darpariaeth cyfrwng Cymraeg mewn Addysg Uwch mewn modd strategol ar draws prifysgolion Cymru a datblygu mwy o gyfleoedd i fyfyrwyr yng Nghymru astudio drwy gyfrwng y Gymraeg. Er enghraifft, mae'n cynnig ysgoloriaethau israddedig ac ôl-raddedig i fyfyrwyr allu astudio cyrsiau mewn Addysg Uwch drwy gyfrwng y Gymraeg (Coleg Cymraeg Cenedlaethol 2022). Er mwyn ychwanegu at hyn, mae gan Lywodraeth Cymru darged o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 ac mae'n gweld addysg a dilyniant ieithyddol yn ffordd allweddol o gyrraedd y nod hwn (Davies 2017). Un o gymhellion y nod hwn yw annog dysgwyr i barhau â'u haddysg Gymraeg, neu ddwyieithog, mewn Addysg Uwch. Serch hynny, mae'r Llywodraeth yn cydnabod bod angen datblygu'r ddarpariaeth ymhellach (ibid.) er mwyn sicrhau hyn.

Diddordeb Newydd mewn Dysgu Cymraeg a Chorëeg

Mae gan Lywodraeth Cymru gynlluniau i gynyddu darpariaeth y Gymraeg mewn Addysg Uwch yn y dyfodol. Er enghraifft, mae wedi ymrwymo i gynyddu canran y dysgwyr ym mhob blwyddyn ysgol (h.y. cynradd ac uwchradd) sy'n derbyn addysg cyfrwng Cymraeg o 22% i 30% erbyn 2031 (*Canllawiau ar Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg 2019*) ac wedi gosod targed uchelgeisiol erbyn y flwyddyn 2050 y bydd 50% o ddysgwyr sy'n gadael addysg statudol cyfrwng Saesneg yn dweud eu bod yn gallu siarad Cymraeg (Roberts 2019). Ar hyn o bryd, yn sgil dysgu digidol, mae nifer y rheini sy'n dysgu Cymraeg wedi cynyddu. Yn ôl yr ap dysgu iaith, Duolingo, roedd y Gymraeg yn un o ieithoedd mwyaf poblogaidd y gwasanaeth yn 2020. Yn ystod y pandemig, gwelwyd cynnydd o 44% yn nifer y dysgwyr Cymraeg newydd ar yr ap, sy'n golygu bod 1.62 miliwn o bobl yn ei ddefnyddio i ddysgu Cymraeg – gyda 474,000 o ddysgwyr gweithredol – sy'n golygu mai dyma'r iaith sy'n tyfu gyflymaf ym Mhrydain (Nation.Cymru 2021).

Yn rhannol, mae'r diddordeb newydd hwn yn y Gymraeg a diwylliant Cymru yn deillio o ryngwladoli Cymru, sydd wedi'i sbarduno gan fudiadau fel 'Cŵl Cymru' gyda phoblogrwydd bandiau fel Super Furry Animals, Catatonia, Stereophonics a'r Manics wrth y llyw. Dechreuodd y mudiad hwn ar droad y mileniwm, yn ogystal â'r cynnydd ym mhoblogrwydd dramâu trosedd *noir* Cymraeg megis 'Y Gwyll' a 'Craith'. I ychwanegu at hyn, bu llwyddiant tîm pêl-droed cenedlaethol Cymru hefyd yn allweddol o ran codi proffil rhyngwladol Cymru, yn ogystal â meithrin diddordeb yn y Gymraeg. Mynnodd Gary Speed, cyn-reolwr Cymru, fod pob chwaraewr yn dysgu'r anthem genedlaethol (James 2011). Yn ychwanegol at hyn, gofynnodd carfan Cymru i Dafydd Iwan ganu 'Yma o Hyd' i'w hysbrydoli cyn eu rownd gynderfynol ar gyfer Cwpan y Byd 2022 (James a Robins 2022). Mae'r adfywiad diweddar hwn yn y Gymraeg a diwylliant Cymru ymhell o fod yn cydymffurfio â beirniadaeth ddiweddar Jonathan Meades yn 'The Critic', lle y mae'n disgrifio'r Gymraeg fel 'moribund

language’, safbwynt y mae Huw Edwards, newyddiadurwr i'r BBC, yn ei ddisgrifio fel ‘bilge’ (Guardian Editorial 2022).

Yn yr un modd â chyda'r Gymraeg, mae dysgu'r Gorëeg wedi gweld cynnydd diweddar mewn poblogrwydd. Mae tua 75 miliwn o bobl yn siarad Corëeg dros y byd (Martin 2019), gyda bron i 60% o'r siaradwyr yn byw yn Ne Corea lle y mae gan yr iaith statws swyddogol a reoleiddir gan y *National Institute of the Korean Language* (Prolingo 2018). Yn Ne Corea, yn ôl ystadegau'r ap dysgu iaith Duolingo, Corëeg oedd y seithfed iaith fwyaf poblogaidd a astudiwyd ar yr ap, a hi oedd yr iaith a dyfodd ail gyflymaf yn y byd yn 2020 (Kim 2021). Yn yr un modd â'r diwylliant Cymreig, mae diwylliant Corea wedi cael sylw cynyddol yn y blynyddoedd diwethaf, a hynny o achos y *K-wave* (neu *한류 hallyu*, sef ei enw Corëeg). Amlygwyd hyn gan boblogrwydd cynyddol ffilmiau Corëeg, *K-pop*, a *K-dramas*, fel y'u gelwir, yn sgil apêl ryngwladol *BTS*, *Blackpink*, *Parasite*, *Minari* a *Squid Game*. Datgelodd adroddiad gan Sefydliad Corea fod dros 100 miliwn o aelodau mewn 1,835 o glybiau a oedd yn gysylltiedig â'r *K-wave* ar draws 98 o wledydd erbyn mis Medi 2022, a oedd yn gynydd o dros bum miliwn yng nghefnogwyr diwylliant Corea ers y flwyddyn flaenorol (Kim 2021). Yn ddi-os, mae dysgu'r Gorëeg wedi gweld adfywiad cynyddol o ganlyniad i'r *K-wave*. Y Genhedlaeth Z sy'n bennaf gyfrifol am y twf ym mhoblogrwydd dysgu Corëeg a Chymraeg, sy'n awgrymu y gallai hyn hefyd arwain at dwf yn y ddwy iaith mewn Addysg Uwch. Fodd bynnag, nid yw'r data ar y ddarpariaeth addysg yn y ddwy iaith mewn Addysg Uwch yn dangos mai dyma yw'r sefyllfa ar hyn o bryd.

Addysg Uwch mewn ail iaith

Yn fyd-eang, un o'r heriau mwyaf arwyddocaol wrth ddarparu Addysg Uwch mewn ail iaith yw darparu ar gyfer hyfedredd iaith myfyrwyr a hyfforddwyr. Mae rhai astudiaethau Ewropeaidd yn cyfleu'r her hon. Darganfu Airey a Linder (2007) fod hyfforddwyr Saesneg anfforddol yn cael trafferth rhyngweithio â'u myfyrwyr a dod i'w hadnabod yng nghydestun Sweden oherwydd eu gallu ieithyddol cyfyngedig. Yn Sbaen, bu hyfedredd cyfyngedig hyfforddwyr yn y Saesneg hefyd yn her (Aguilar a Muñoz 2013). Yn yr Iseldiroedd, darganfu Vinke (1995) mewn addysg beirianneg mewn Addysg Uwch fod ACS yn cael effeithiau negyddol ar ganlyniadau dysgu hyfforddwyr a myfyrwyr. Mae hyn oherwydd bod cyfyngiadau o ran hyfedredd iaith, cynnydd mewn llwyth gwaith, a phroblemau pryder. Yn Nhwrçi, nododd astudiaethau broblemau gyda lefelau Saesneg a meistrolaeth ar eirfa (Kirkgöz 2009; Macaro, Akincioglu a Dearden 2016). Yn yr un modd, canfu astudiaeth arall o Dwrci fod materion yn ymwneud â hyfedredd iaith wedi arwain at sylw annigonol i ddyfnder y cynnwys (Sert 2008). Mae'r materion uchod yn awgrymu bod mwyafrif yr hyfforddwyr yn fyd-eang yn teimlo dan bwysau i orfod addysgu ACS. Ar ben hynny, nid oes ganddynt y gallu i wneud hynny. Er enghraifft, credai hyfforddwyr prifysgol Eidalaidd nad oedd ganddynt yr hyfedredd i addysgu (Campagna 2016). Mae diffyg hyfedredd, a nodwyd hefyd mewn cyd-destunau eraill, wedi arwain at ganlyniadau negyddol, er enghraifft diffyg boddhad myfyrwyr yn yr Iseldiroedd (Mellion 2008), a diffyg dealltwriaeth myfyrwyr yn Norwy (Hellekjær 2010), Ffrainc (Napoli a Sourisseau 2013), a Sbaen (Doiz et al. 2013). Adroddwyd ar y canlyniadau negyddol hyn

yn yr un modd yng nghyd-destun De Corea (e.e. gweler Cho, J. H. 2012, Choi 2013). Mae'r astudiaethau uchod yn dogfennu achosion lle y mae'r broblem hyfedredd yn gysylltiedig â'r Saesneg. Yn y cyd-destun dwyieithog Cymraeg, hwyrach fod gan hyfedredd wedd wahanol oherwydd y gallai hyfforddwyr sy'n siarad Saesneg fel iaith gyntaf wynebu anhawster wrth gyflwyno'r cynnwys yn y Gymraeg.

Yn fyd-eang, mae'r materion sy'n ymwneud â hyfedredd myfyrwyr a hyfforddwyr yn codi'r cwestiwn: a oes cefnogaeth ddigonol i gyrsiau ACS? Mae llunwyr polisi yn anwybyddu cefnogaeth ACS (Williams 2015). Ymddengys bod y diffyg hwn yn deillio o gyllid annigonol (Byun et al. 2011). O ran cymorth i addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yng Nghymru, mae'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn cynnig rhaglen datblygu staff lle y darperir gweithgareddau hyfforddi misol ar gyfer darlithwyr cyfrwng Cymraeg newydd a phrofiadol, sy'n addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg (Rhaglen Datblygiad Staff 2022). Mae'r Coleg hefyd yn darparu cyllid ar gyfer datblygu adnoddau addysgol drwy gyfrwng y Gymraeg. Yn ogystal, mae prifysgolion unigol yn cymryd cyfrifoldeb yn unigol dros ddarparu cymorth ieithyddol yn Gymraeg. Er enghraifft, ym Mhrifysgol Bangor, mae Canolfan Bedwyr yn cefnogi staff a myfyrwyr er mwyn helpu i weithredu'r polisi iaith Gymraeg ac i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg drwy gynnig arweiniad, cyngor a chefnogaeth (Canolfan Bedwyr 2020).

Yn ogystal â chymorth ieithyddol, mae angen rhoi sylw i hyfforddiant methodoleg (Williams 2015). Mae cefnogaeth Cymraeg at Ddibenion Academaidd/Saesneg at Ddibenion Academaidd (*Welsh for Academic Purposes/English for Academic Purposes*) neu Ddysgu ar Sail Ymholi (*Enquiry Based Learning*: <http://www.ceebl.manchester.ac.uk/eb/>) yn galw am ddulliau methodoleg sydd o fewn cylch gorchwyl athrawon iaith yn hytrach na hyfforddwyr cynnwys Addysgu Cyfrwng Cymraeg (ACC)/Addysgu Cyfrwng Saesneg. Felly, mae'n ymddangos bod angen rhyw fath o raglen bontio rhwng y naill ochr a'r llall, a mwy o hyfforddiant methodoleg, ac ni sonnir am y naill na'r llall yn y llenyddiaeth. Fodd bynnag, yn ogystal â hyfforddiant methodoleg, efallai y bydd mesuriadau ansawdd ar gyfer hyfedredd iaith yn rhagofynion yn y dyfodol er mwyn i ddarlithwyr brofi bod hyfedredd digonol ganddynt i ddysgu ACC/ACS. Fodd bynnag, ar sail y sefyllfa bresennol, yn achos ACS, mae absenoldeb unrhyw brawf hyfedredd yn awgrymu nad oes gan athrawon gymwysterau swyddogol o ran eu hyfedredd neu nad ydynt wedi derbyn hyfforddiant methodoleg priodol. Efallai mai'r rheswm dros anwybyddu cymhwyster swyddogol yr ACS yw oherwydd bod y galw am hyfforddwyr ACS ar hyn o bryd yn fwy na'r cyflenwad ohonynt.

Yn fyd-eang, mae'n ymddangos bod y diffyg cymorth digonol yn adlewyrchu'r *washback* o weithrediad cyflym y polisi ACS. Wrth sôn am y gweithrediad hwn yn Ewrop, mae Phillipson (2009) yn ei ddisgrifio fel pandemig yn hytrach na'r ateb i bob problem, sy'n tarfu ar ecolegau iaith leol. At hynny, mae gweithredu ACS yn y mwyafrif o astudiaethau byd-eang yn diystyru unrhyw ymgynghoriad â'r rhanddeiliaid yn llwyr (Dearden a Macaro 2016), sy'n adleisio'r sefyllfa yn Ne Corea (gweler Cho, D. W. 2012, Kang a Park 2005). Mae'r ddynnameg hon yn dangos bod ymgeisio am statws byd-eang o fewn y lluniad rhyngwladoli yn ysgogi newid meintiol byd-eang tuag at ACS, a hynny wrth esgeuluso'r cymorth sydd ei angen.

Rhyngwladoli Addysg Uwch De Corea

Yn fyd-eang, mae toreth o neoryddfrydiaeth wedi cynyddu'r hyn y mae de Swaan (2010) yn cyfeirio ato'n ddamcaniaethol fel 'Q¹-value' yn y Saesneg, sy'n disgrifio gwerth cyfathrebu iaith. Yn y bôn, mae hyn yn cyfeirio at werth economaidd iaith (Grin 2011) sy'n golygu po fwyaf o siaradwyr sy'n siarad iaith benodol, y mwyaf yw gwerth Q yr iaith honno. Fel cyfrwng rhyngwladoli a chyhoeddiadau academiaidd o fri, mae gan y Saesneg werth Q uchel. Felly, po fwyaf y mae prifysgolion yn buddsoddi yn y Saesneg trwy gynnig cyrsiau ACS, y mwyaf y mae eu gwerth rhyngwladol yn cynyddu oherwydd, ar bapur, mae ganddynt y modd i hwyluso addysg ryngwladol. Wrth geisio rhyngwladoli, mae prifysgolion De Corea wedi buddsoddi'n eiddgar mewn ACS.

Gweithredu polisi ACS o fewn Addysg Uwch De Corea

Dechreuwyd y broses o gyflwyno a gweithredu ACS yn gyflym yn Ne Corea ar ddiwedd y 1990au a dechrau'r 2000au. Roedd sefydlu Sefydliad Masnach y Byd yn 1995, a arweiniodd at Dde Corea yn ennill statws aelodaeth o'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd yn 1996, yn allweddol i lobaleiddio addysg De Corea (Byun a Kim 2011; Park a Song 2013). Gyda hynny, dechreuodd prifysgolion fynd ar drywydd rhyngwladoli. Bryd hynny, roedd 'English fever' (Park 2009) wedi gafael yn Ne Corea. Roedd y Saesneg yn bwnc allweddol yn arholiad mynediad cenedlaethol prifysgolion ac, yn 1997, daeth yr iaith yn bwnc gorfodol i'w gymryd o flwyddyn 3 yn yr ysgol gynradd. Ar ben hynny, roedd momentwm defnyddio Saesneg mewn Addysg Uwch yn amlwg wedi cynyddu ar ôl y mileniwm. Un ffordd y daeth hyn i fod oedd trwy raglenni cymorth prifysgolion a sefydlwyd gan y llywodraeth i gynyddu poblogaeth y myfyrwyr rhyngwladol. Un rhaglen o'r fath a sefydlwyd yn 2004 oedd y *Study Korea Project*.

Yn dilyn cyflwyno'r prosiect, cynyddodd y cyrsiau ACS a gynigwyd gan brifysgolion De Corea yn gyflym, fel y gwnaeth y boblogaeth o fyfyrwyr rhyngwladol. Ysgogwyd y cynnydd cyflym hefyd gan dargedau graddio prifysgolion a mentrau ariannu'r llywodraeth (e.e. *Educational Capacity Building Program for Korean Higher Education Institutions* a'r *Brain Korea (BK) 21 Plus Project*) oherwydd, drwy gynnig mwy o gyrsiau ACS, gellid sicrhau mwy o gyllid i brifysgolion (Jon et al. 2020). Yn 2006, roedd ACS yn cwmpasu 9,000 (2.2%) o'r 410,000 o gyrsiau a gynigiwyd gan holl brifysgolion De Corea yn ystod y flwyddyn academiaidd lawn (Byun a Kim 2011). Cynyddodd poblogaeth y myfyrwyr rhyngwladol ddengwaith rhwng 2001 a 2007, gan fynd o tua 5,000 i 50,000 o fyfyrwyr (Byun a Kim 2011). Yn 2007, cyhoeddodd Gweinyddiaeth Addysg De Corea bedair rhesymeg dros y defnydd cynyddol o ACS mewn Addysg Uwch yn ei *2007 Strategic Plan of Internationalization of Korean Higher Education*. Yn gyntaf, byddai ACS yn arwain at economi gwybodaeth ddomestig ddwyieithog gyda golygon a chyfres o sgiliau rhyngwladol. Yn ail, byddai ACS yn arwain at ryngwladoli aelodau cyfadrannau a myfyrwyr prifysgolion. Lluniwyd yr ail resymeg hon ar y sail y byddai'r mewnlifiad o ragor o ysgolheigion tramor yn denu mwy o fyfyrwyr

¹ Mae de Swaan yn defnyddio'r llythyren 'Q' i ddynodi 'cyfathrebu'.

rhyngwladol. Yn drydydd, trwy ddenu myfyrwyr rhyngwladol, byddai mwy o incwm yn cael ei gynhyrchu, a byddai hyn yn helpu i wrthbwyso'r materion sy'n ymwneud â'r gostyngiad yn y gyfradd enedigaethau. Yn olaf, byddai ACS yn arwain at hyfedredd cynyddol ymysg athrawon Saesneg De Corea, a byddai hyn yn hybu trosglwyddo gwybodaeth a symudedd byd-eang (Ministry of Education and Human Resources Development 2007, gweler Byun et al. 2011). Roedd y boblogaeth o fyfyrwyr rhyngwladol wedi cynyddu i 160,000 erbyn 2019 (Statista 2021), a rhagwelir y bydd yn cyrraedd 200,000 erbyn 2023 (Betts 2017). I rai prifysgolion yn Ne Corea, mae denu myfyrwyr rhyngwladol yn fodd i oroesi (Ko 2021) gan mai De Corea sydd â'r gyfradd enedigaethau isaf o holl aelodau gwledydd y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd; eleni (2022), y gyfradd enedigaethau yw 6.902 o enedigaethau fesul 1,000 o bobl (South Korea Birth Rate 1950–2022).

Canlyniadau polisi Addysg Cyfrwng Saesneg De Corea

Wrth i ACS gynyddu yng nghyfnod cychwynnol ei gyflwyno, roedd diffyg cefnogaeth ddigonol i anghenion ieithyddol myfyrwyr yn golygu bod yr heriau'n dod yn fwy cyffredin (Williams 2015). Mewn gwirionedd, mae diffyg ieithyddol myfyrwyr yn gynnwys natur eu ffocws ar y Saesneg yn yr ysgol uwchradd gan fod gormod o bwyslais ar wrando a darllen a dim digon o bwyslais ar siarad ac ysgrifennu (Williams 2020). Yn arholiad mynediad y prifysgolion, mae myfyrwyr yn cael eu profi ar eu sgiliau o dderbyn iaith (gwrando a darllen) yn unig trwy brawf amlddewis sy'n golygu nad ydynt yn datblygu eu sgiliau cynhyrchiol (siarad ac ysgrifennu) yn y Saesneg, sy'n niweidiol i'w paratodau ar gyfer dilyn cwrs ACS yn y brifysgol.

Yn 2010, roedd cyrsiau ACS ar gyfartaledd i gyfrif am 30% o holl gyrsiau deg prifysgol orau Seoul (M. J. Kim 2011), ond, o fewn degawd, roedd wedi gostwng i 20% (Nam a Kwak 2019), a ddangosodd nad oedd realiti ACS wedi cyflawni'r bwriad gwreiddiol (Kang 2018). Er enghraifft, yng nghynllun datblygu hirdymor (2007–25) Prifysgol Genedlaethol Seoul, gosodwyd targedau i gynyddu nifer y cyrsiau ACS a gynigir (e.e. 2010 –15%, 2015 – 30%, 2025 – 50%). Fodd bynnag, mewn gwirionedd, roedd y cyrsiau ACS a gynigiwyd gan y Brifysgol ar eu mwyaf niferus yn tua 12% o'r holl gyrsiau yn 2010 ac, ers hynny, maent wedi gostwng ychydig i tua 10% (Kang 2018). Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, bu prifysgolion nad ydynt yn un o'r deg prifysgol orau yn raddol gynyddu nifer y cyrsiau ACS y maent yn eu cynnig wrth iddynt anelu at ddenu myfyrwyr rhyngwladol, a hynny er mwyn mynd i'r afael â phrinder myfyrwyr o Dde Corea (Kang 2018, Jon et al. 2020).

Mae myfyrwyr De Corea yn credu eu bod wedi cael eu gorfodi i gymryd cyrsiau ACS er mwyn graddio (Cho a Palmer 2013). Er enghraifft, yn 2015, bu'n rhaid i fyfyrwyr israddedig Prifysgol Corea gymryd rhwng pum a deg cwrs ACS er mwyn graddio ac, ym Mhrifysgol Genedlaethol Seoul, bu'n rhaid iddynt gymryd rhwng un a saith. Yn y ddwy brifysgol, roedd nifer y cyrsiau'n amrywio yn ôl prif bwnc y myfyrwyr (Chang et al. 2015). Mae rhai prifysgolion eraill o fri, yn enwedig prifysgolion Gwyddoniaeth a Pheirianneg, wedi cymryd camau i weithredu ACS i raddau helaeth. Yn 2007, cyflwynodd y *Korea Advanced Institute of Science and Technology* (KAIST) ddiwygiad sefydliadol fel rhan o bolisi addysg neo-

ryddfrydol er mwyn denu rhagor o fyfyrwyr rhyngwladol. Gyda'r diwygiad hwn, daeth yn ofynnol i bob cwrs israddedig gael ei addysgu drwy gyfrwng y Saesneg. Roedd hyn yn golygu bod nifer y dosbarthiadau ACS wedi cynyddu bron 300% dros gyfnod o bedair blynedd (2006–10), gan neidio o 23.5% i 92.9% (Kim et al. 2017). Dywed Kim (2017) fod polisi KAIST yn ddylanwadol iawn wrth hyrwyddo ACS o fewn Addysg Uwch De Corea. Fodd bynnag, cymerodd ran o'r bai am gyfrannu at rai canlyniadau andwyol (Sharma 2011). Cyflwynodd y diwygiad system ddysgu gosbol, a oedd yn pennu ffioedd dysgu gwahanol yn ôl graddau'r myfyrwyr a gwaharddiad ar fynd i ddosbarthiadau am yr eilwaith pe byddai myfyriwr yn methu y tro cyntaf. O ganlyniad, yn ystod semester y gwanwyn 2011, cyflawnodd bedwar myfyriwr israddedig, ac un athro, hunanladdiad. Rhoddwyd rhywfaint o'r bai ar bolisi llym ACS KAIST (Kim et al. 2017). Arweiniodd y drasiedi hon at weld rhai o athrawon KAIST yn boicotio'r polisi ACS a oedd yn bodoli ar y pryd (Sharma 2011). Fodd bynnag, mae Yoon (2014) yn nodi bod 87% o'r darlithoedd yn 2014 wedi'u haddysgu drwy gyfrwng y Saesneg – fel sy'n digwydd ar hyn o bryd – a bod rhai athrawon, ar gyrsiau a hysbysebwyd fel rhai ACS, wedi addysgu'r cyrsiau ar eu hyd drwy gyfrwng y Gorëeg. Felly, cafodd rhai myfyrwyr rhyngwladol eu camarwain i gofrestru ar gyfer cyrsiau y credent yn wreiddiol y byddent yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Saesneg.

Mae gorfodi myfyrwyr i ddilyn cyrsiau ACS wedi arwain at ostyngiad cyfartalog yn nifer y cyrsiau ACS a gynigir gan brifysgolion blaenllaw De Corea, sy'n awgrymu bod y cyrsiau wedi dod yn llai poblogaidd. Gall hyn fod yn ganlyniad i'r gefnogaeth annigonol yn y polisi i ddarparu ar gyfer anghenion ieithyddol myfyrwyr ac athrawon. Gall y gostyngiad hefyd ddeillio o ddau ffactor arall. Yn gyntaf, ers 2010, byddai prifysgolion a gynigiai ganran benodol o gyrsiau ACS yn derbyn sgôr lawn, a fyddai'n arwain at sicrhau cyllid gan y llywodraeth. Yn ail, ers 2014, yr oedd cyfran y cyrsiau ACS a gynigwyd yn cael eu heithrio o werthusiadau prifysgolion gan gwmni papur newydd preifat (Jon et al. 2020). Er gwaethaf y gostyngiad, mae heriau ieithyddol yn bodoli oherwydd bod gweithrediad unochrog cychwynnol y polisi ACS wedi'i ysgogi gan gymhellion nad oeddent yn ieithyddol (Kang 2018) – hynny yw, mynd ar drywydd rhyngwladoli – a methwyd â rhoi'r cymorth ieithyddol yr oedd y rhanddeiliaid ei angen. Mae'r 'nionyn' cynllunio a pholisi iaith yn drosiad a ddefnyddiwyd gan Ricento a Hornberger (1996) i ddisgrifio sut y mae'r polisi yn luniad aml-haenog, lle y mae ei gydrannau hanfodol – hynny yw, asiantau, lefelau a phrosesau – yn treiddio ac yn rhyngweithio â'i gilydd mewn ffyrdd lluosog a chymhleth wrth iddynt ddeddfu ar wahanol elfennau, ymagweddau a nodau'r polisi. Lleolir y rhanddeiliaid ar haen fewnol y nionyn ac, fel y mae'r awduron yn ei honni, dylent chwarae rhan ganolog wrth lunio polisi. Serch hynny, trwy weithrediad polisi ACS De Corea yn y gorffennol, bu'n rhaid i rhanddeiliaid ddehongli'r polisi 'haen allanol y nionyn' ben i waered yn hytrach na chael rôl yn y broses o greu'r polisi yn y lle cyntaf.

Canfyddiadau myfyrwyr o bolisi ACS De Corea

O ganlyniad i weithredu'r polisi ACS yn gyflym, nid yw myfyrwyr De Corea, sy'n dilyn cyrsiau ACS, yn barod ar gyfer yr her o ymgymryd â chynnwys pwnc drwy gyfrwng eu hail iaith, a hynny oherwydd eu hyfedredd annigonol yn y Saesneg (Lee a Lee 2018). Yn ogystal, mae myfyrwyr yn bryderus gan nad yw prifysgolion De Corea yn eu paratoi'n ddigonol ar gyfer ACS (Byun et al., 2011). Yn ôl canlyniadau arolwg Hwang (2013), mae myfyrwyr yn credu bod eu diffyg hyfedredd yn y Saesneg yn peri iddynt ddewis unedau cyrsiau sy'n cael eu cynnal drwy gyfrwng y Gorëeg (yn lle cyrsiau ACS). Mae hefyd yn golygu eu bod yn cael trafferth cymryd rhan mewn trafodaethau, ysgrifennu papurau, a chyflwyno yn y Saesneg (Hong et al. 2008). Mae myfyrwyr sy'n ystyried eu bod o statws cymdeithasol isel hefyd yn profi straen mewn dosbarthiadau ACS (Kang a Cho 2020). Darganfu Kang (2014) y byddai'n well gan 64.5% o'r myfyrwyr a holwyd, pe byddai dewis ganddynt, gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gorëeg yn hytrach na thrwy gyfrwng y Saesneg. Mae Joe a Lee (2012) yn awgrymu mai un o'r rhesymau dros y dewis hwn yw bod yr iaith Gorëeg yn lleihau pryder myfyrwyr ac yn creu awyrgylch mwy cartrefol na phan fydd myfyrwyr yn wynebu cael cynnwys wedi'i gyflwyno iddynt drwy gyfrwng y Saesneg.

Mae diffyg hyfedredd myfyrwyr De Corea yn y Saesneg yn effeithio ar eu dealltwriaeth o gynnwys y pwnc. Er enghraifft, canfu Park (2006) fod myfyrwyr ACS, sydd â diffyg hyfedredd yn y Saesneg, yn ei chael yn anodd cyflawni tasgau academiaidd. Cadarnhawyd hyn mewn astudiaeth o arolwg arall lle yr oedd tua 30% o fyfyrwyr yn deall mwy nag 80% o ACS (Lee a Hong 2015). Mae D. W. Cho (2012) yn rhoi darlun tebyg gan mai tua 70% oedd lefel dealltwriaeth gyffredinol myfyrwyr ACS. Adroddodd yr astudiaeth hon ymhellach nad oedd cyrsiau a addysgwyd drwy'r Saesneg wedi gwella hyfedredd y myfyrwyr yn y Saesneg na'u hyder i ddilyn cyrsiau ACS. Oherwydd hyn, mynegodd 67% o fyfyrwyr graddedig a 60% o fyfyrwyr israddedig farn negyddol am y posibilrwydd o ehangu cyrsiau ACS. Wrth gymharu cyrsiau ACS â chysiau addysgu drwy gyfrwng y Gorëeg mewn prifysgol beirianeg flaenllaw, darganfu Kim a Yoon (2018) fod 44% o ymatebwyr yr arolwg wedi mynegi anfodlonrwydd â'r dosbarthiadau ACS. Roedd y rhesymau dros eu hanfodlonrwydd yn cynnwys lefel isel o lwyddiant ysgolheigaidd (32.2%), diffyg hyfedredd athrawon yn y Saesneg (25.8%), a diffyg hyfedredd myfyrwyr yn y Saesneg (21.5%). Mae'r uchod yn dangos bod anawsterau cyfathrebu a deall yn gyffredin i fyfyrwyr ar gyrsiau ACS cyfredol. At hynny, mae'r anawsterau hyn yn effeithio'n negyddol ar gaffaeliad myfyrwyr o gynnwys y pwnc (Byun et al., 2011; Kim, K. R. 2011).

Mae myfyrwyr yn gweld bod eu hiaith gyntaf yn arf dysgu gwerthfawr yn y dosbarth ACS. Mewn arolwg o dros 500 o fyfyrwyr a gynhaliwyd mewn tair prifysgol beirianeg, darganfu Kim et al. (2017) bod dros 90% o fyfyrwyr o'r farn y dylid defnyddio'u hiaith gyntaf (L1) er mwyn hwyluso dysgu. Er enghraifft, roedd myfyrwyr yn gweld y dylid ei defnyddio i ofyn cwestiynau ac wrth i athrawon esbonio deunyddiau anodd, neu i ddarparu crynodebau ar ddiwedd y dosbarth. Mae astudiaeth Byun et al. (2011) hefyd yn sôn am alwad gan fyfyrwyr i ddefnyddio'r Gorëeg yn yr ystafelloedd dosbarth ACS; roedd dros 1,200 (25%) o'r myfyrwyr a arolygwyd eisiau i'r Gorëeg gael ei defnyddio, yn benodol gan fod rhai myfyrwyr yn cael

trafferth deall y cyrsiau a addysgwyd yn y Saesneg yn unig yn llwyr. Ar ben hynny, mae'n ymddangos bod yr iaith Gorëeg yn cael ei defnyddio'n agored mewn dosbarthiadau ACS. Yn seiliedig ar arolwg a gynhaliwyd gyda thua 2,000 o fyfyrwyr, darganfu Lee a Hong (2015) fod athrawon mewn tua 60% o gyrsiau ACS a addysgir yn defnyddio'r Gorëeg i helpu gyda materion hyfedredd. Gall y sampl hwn adlewyrchu arfer y boblogaeth ehangach.

Ailymweld â hunanethnograffeg

Fel y soniwyd uchod, mae hunanethnograffeg hefyd yn cynnwys dadansoddiad o brofiad personol. Mae'r profiad hwn yn cynnwys fy mhrofiadau o fod yn ddwyieithog, yn addysgwyr ac yn ymchwilydd. Felly, fel rhan o fy hunanfyfyrion hunanethnograffig, rwy'n tynnu ar ganlyniadau fy ymchwil yn y gorffennol. Mae'r adrannau nesaf yn dechrau drwy egluro sut y deuthum i sylweddoli, trwy fy ymchwil, fod polisi ACS De Corea yn arwain at anghyfiawnderau epistemig, cyn symud ymlaen i fyfyrion ymhellach ar beth y mae hyn yn ei olygu yng nghyd-destun Addysg Uwch cyfrwng Cymraeg.

Anghyfiawnder epistemig polisi ACS De Corea

Mae Fricker (2007) yn disgrifio anghyfiawnder epistemig fel a ganlyn: '*A wrong done to someone specifically in their capacity as a knower*' (t. 1). Ym mholisi ACS De Corea, mae myfyrwyr yn cael cam (Williams 2020; Williams a Stelma 2022). Mewn rhai achosion, mae ansawdd y cynnwys yn cael ei beryglu wrth i athrawon sy'n siarad Corëeg fel iaith gyntaf ei chael yn anodd cyflwyno cynnwys drwy gyfrwng y Saesneg. Mae myfyrwyr dan anfantais bellach gan fod hegemoni'r iaith Saesneg yn rheoli eu dealltwriaeth o ddeunyddiau testunol mewn dosbarthiadau ACS ac addysgu drwy gyfrwng y Gorëeg (ibid.). Mewn cyferbyniad, mae deunyddiau testunol Saesneg gwreiddiol sy'n cael eu cyfieithu i'r Gorëeg yn tueddu i fod o safon is o ran dyfnder y cynnwys (ibid.) ac felly'n cynrychioli math o anghyfiawnder diwylliannol (Bhargava 2013).

Mae anghyfiawnder epistemig polisi ACS De Corea yn cael ei esbonio ymhellach trwy ddychwelyd at ddamcaniaeth de Swaan (2010) o'r 'gwerth Q'. Nid yw cyrsiau ACS De Corea yn gyrsiau cyfrwng Saesneg yn unig ac nid yw cyrsiau addysgu drwy gyfrwng y Gorëeg yn gyrsiau cyfrwng Corëeg yn unig (Williams 2020; Williams a Stelma 2022). Mae gan y ddau gyfrwng, mewn gwahanol sefyllfaoedd, 'werth Q'. Er mwyn atgoffa, mae gwerth Q yn disgrifio 'gwerth cyfathrebu' iaith. Ar y naill law, ceir sefyllfaoedd lle y mae gan y Saesneg werth Q uchel ac, ar y llaw arall, ceir sefyllfaoedd lle y mae gan yr iaith Gorëeg werth Q uchel. Er enghraifft, pan fydd myfyrwyr yn wynebu sefyllfa o geisio cyrchu cynnwys pwnc, maent yn 'gwerthfawrogi' adnoddau Saesneg (h.y. *Language 2* (L2)) gan eu bod yn rhoi mynediad iddynt i ddyfnder cynnwys y pwnc (Williams 2020; Williams a Stelma 2022). Yn ogystal, mae myfyrwyr yn fwy cyfarwydd â therminoleg arbenigol eu prif bwnc yn y Saesneg nag yn y Gorëeg gan fod terminoleg wreiddiol L2 yn cael ei chyfieithu yn aml drwy ddefnyddio symbolau Hanja² lletchwith sy'n anodd i fyfyrwyr eu prosesu. Felly, mae

² Yr enw Corëeg am system ysgrifennu draddodiadol sy'n cynnwys cymeriadau Tsieineaidd.

gwerth Q uwch y Saesneg yn golygu bod gan adnoddau Saesneg fwy o werth. Mae hyn yn anghyfiawnder epistemig gan ei fod yn awgrymu bod llai o werth i adnoddau cyfatebol Corëeg, a all leihau ymhellach wrth i ryngwladoli gael mwy o effaith. Mewn cyferbyniad, mewn sefyllfa ystafell ddosbarth gyda athro iaith gyntaf Corëeg gyda hyfedredd isel yn y Saesneg, mae gan y Gorëeg fwy o werth Q gan ei bod yn hwyluso cyfathrebu gwell i fyfyrwyr a chanddynt hyfedredd yn y Gorëeg. Mae'r modd y disgwylir i hyfforddwyr Corëeg iaith gyntaf gyda hyfedredd isel yn y Saesneg addysgu yn y Saesneg yn awgrymu y gallai gwerthoedd Q cenedlaethol fod wedi cael eu hanwybyddu ym mholisi ACS De Corea er gwaethaf y fforddiadwyedd a allai fod yn gysylltiedig â hwy. Yn hytrach na chael eu gwerthfawrogi o dan bolisiau ACS presennol De Corea, mae'r gwerthoedd Q cenedlaethol o dan fygythiad, sy'n anghyfiawnder epistemig.

Cysyniadu polisi dwyieithog yn y dyfodol ar gyfer ACS De Corea

Fel Cymro, mae fy lens hunanethnograffig hefyd wedi gwneud i mi fyfyrio ar sut y mae fy mhrofiadau fy hun o fod yn ddwyieithog yn llywio fy ymchwil. O ganlyniad i rwydweithio â chymuned ymchwil y Gymraeg, yn 2019, cefais wahoddiad i gyflwyno papur mewn rhaglen seminar ymchwil a gynhaliwyd ym Mhrifysgol Bangor (Williams 2019). Yn y papur hwnnw, euthum ati i gysyniadu sut y gallai'r achos Nordig o ddefnyddio iaith mewn ffordd gyfochrog ddigwydd yng nghyd-destun y Gymraeg. Mae'r defnydd cyfochrog o iaith, neu *parallelilingualism*, yn cyfeirio at sefyllfa lle y mae dwy iaith yn cael eu hystyried yn gyfartal mewn parth arbennig pan fyddant yn bodoli ochr yn ochr â'i gilydd (Kuteeva ac Airey 2014) heb i un o'r ieithoedd hynny ddiddymu na disodli'r llall.

Cysyniadwyd y defnydd hwn am y tro cyntaf gan y *Swedish Language Council* yn 1998 a nododd:

Den ensidiga inriktningen på Engelska kan leda till att välutbildade personer i Sverige inte längre kan tala och skriva om komplicerade ämnen på Svenska. (1998, t. 14) [Gall y ffocws unochrog ar Saesneg arwain at weld unigolion addysgedig yn Sweden yn methu â siarad ac ysgrifennu am bynciau cymhleth yn Swedeg.] (Cyfieithiad yr awdur)

Prif bwynt fy sgwrs ym Mangor oedd y byddai mabwysiadu dull defnydd cyfochrog o iaith o fewn Addysg Uwch yng Nghymru yn arwain at bresenoldeb academiaidd cryfach i'r Gymraeg. Fodd bynnag, wrth fyfyrio ymhellach, byddai'r dull hwn yn datblygu mewn ffordd wahanol iawn yng nghyd-destun y Gymraeg o'i gymharu â chyd-destun y Swedeg oherwydd y diffyg darpariaeth Gymraeg sydd ar gael yng Nghymru o'i gymharu â'r ddarpariaeth Swedeg yn Sweden. Ar yr un pryd, roeddwn yn ystyried sut y gallai polisi ACS De Corea hefyd symud tuag at ddyfodol sy'n defnyddio'r dull hwn. Yn y pen draw, wrth i'm hymchwil ddatblygu, nid oeddwn yn teimlo y byddai'r dull yn gweithio yng nghyd-destun De Corea oherwydd ei fod yn ideolegol yn ei natur ac felly'n gosod polisi ddogmatig o ddatblygu rhai sgiliau yn y naill iaith a datblygu sgiliau eraill yn y llall. Yn fy marn i, mae hyn yn dangos prinder

hyblygrwydd. Yn lle hynny, rwy'n awgrymu'n awr y byddai polisi De Corea yn y dyfodol yn elwa ar ddull gweithredu ecolegol wedi'i seilio ar yr arferion addysgu sy'n digwydd yn yr ystafell ddosbarth. Gwnaeth ymchwil bellach ar y syniad hwn fy arwain at waith Lewis ac Andrews (2014).

Mae Lewis ac Andrews (2014) yn diffinio gwahanol fathau o ddarpariaeth ddwyieithog o fewn Addysg Uwch yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar ganlyniadau prosiect ymchwil i addysgu a dysgu mewn lleoliad dwyieithog yn Ysgol Addysg Prifysgol Bangor. Rwyf wedi penderfynu defnyddio amlinelliad Lewis ac Andrews (ibid.) o'r ddarpariaeth ddwyieithog o fewn Addysg Uwch yng Nghymru yn benodol er mwyn llunio cymhariaeth â'r polisi dwyieithrwydd yng nghyd-destun De Corea, gan fod y papur yn gorffen gyda chanllawiau penodol sy'n awgrymu strategaethau llwyddiannus mewn lleoliadau dwyieithog ac sy'n effeithio'n gadarnhaol ar brofiadau dysgu myfyrwyr. Felly, trwy hunanethnograffeg, yn seiliedig ar fy ngwybodaeth a'm profiad o gyd-destun De Corea, rwy'n myfyrio ar sut y byddai canllawiau Lewis ac Andrews yn datblygu yng nghyd-destun De Corea. Yn ogystal, mae'r canllawiau'n anelu at fynd i'r afael â rhai cwestiynau a gododd yn ystod y prosiect ym Mangor: beth yw nod addysgu dwyieithog mewn Addysg Uwch? Ai'r nod yw sicrhau profiad gwerthfawr a chyfartal i fyfyrwyr mewn carfannau iaith gwahanol? Neu ai dim ond cyflwyno cynnwys yn effeithiol mewn lleoliad lle y mae'n rhaid cyfuno dwy garfan am resymau ymarferol yw'r nod? Trwy fyfyrrio ar sut y gallai'r canllawiau ddatblygu o fewn Addysg Uwch De Corea, efallai y bydd rhywfaint o fewnwelediad ychwanegol yn cael ei gynnig er mwyn helpu i ateb y cwestiynau hyn, sef yr hyn y mae gweddill yr erthygl hon yn ceisio myfyrio arno.

Un awgrym a wna Lewis ac Andrews yw bod dull sy'n canolbwyntio ar y myfyriwr yn gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd i fyfyrwyr gymryd rhan drwy ddefnyddio eu dewis iaith ar gyfer cyfathrebu yn y dosbarth. Er enghraifft, o fewn ymchwil Lewis ac Andrews, gwnaed myfyrwyr yn ymwybodol ar ddechrau eu cyrsiau/modiwlau bod croeso iddynt gymryd rhan mewn sesiynau yn eu hiaith ddewisol. Mae'n ymddangos bod tybiaeth hyd yn hyn yn ystafelloedd dosbarth ACS De Corea mai yn Saesneg y dylid cyfathrebu yn bennaf yn y dosbarth. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn flaenorol, mae hyn yn arwain at bryder ymysg y myfyrwyr ac, o ganlyniad, maent yn ffafrio cyrsiau addysg drwy gyfrwng y Gorëeg. Byddai caniatáu polisi dwyieithog mwy amlwg yn y dosbarth yn helpu i leihau'r pryder hwn. At hynny, byddai'r gostyngiad hwn yn cael ei gyflymu trwy alluogi i fyfyrwyr ddewis eu hiaith ar gyfer cymryd rhan. Mae dull sy'n canolbwyntio ar y myfyriwr yn awgrymu bod angen i'r athro fod yn hyblyg wrth addysgu, yn unol ag anghenion penodol y myfyrwyr. Mae ymchwil yng nghyd-destun De Corea yn awgrymu bod athrawon ACS yn dueddol o fod yn brin o hyfforddiant methodolegol ac arloesedd ac, o ganlyniad, mae dull sy'n canolbwyntio ar yr athro yn dominyddu addysgeg. Felly, mae'r cyfeiriad at ddyfodol dwyieithog sy'n canolbwyntio ar y myfyriwr ym mholisi ACS De Corea yn awgrymu y byddai angen hyfforddiant ar yr athrawon ACS. Gyda hyfforddiant o'r fath, efallai y byddant wedyn yn dymuno treulio amser ar ddechrau eu cyrsiau yn egluro pwrpas y polisi dwyieithrwydd, er mwyn osgoi camddealltwriaeth ac i sicrhau parch at y ddwy iaith (Lewis ac Andrews 2014).

Mae Lewis ac Andrews (2014) yn dadlau mai un o brif fanteision y darlithoedd dwyieithog i'r myfyrwyr cyfrwng Cymraeg oedd eu bod yn gallu dysgu am gysyniadau eu prif bwnc mewn dwy iaith a'u bod felly'n cael cyfle i ddeall y pwnc o ddau berspectif. Yn seiliedig ar ymchwil ar asesu mewn sefydliad Addysg Uwch dwyieithog yn Israel, dywed yr Athro Elana Shohamy (2017) fod defnyddio dwy iaith i ddysgu fel defnyddio dwy lygad i gael persbectif clir, ac mae'n gwneud pwynt syml ond pwerus na allwch gael persbectif llawn gydag un llygad ar gau. Mae'r un peth yn wir am iaith; sut y gellir manteisio i'r eithaf ar ddysgu pan fydd myfyrwyr yn cael eu hamddifadu o ddefnyddio un iaith megis mewn lleoliad ACS uniaith? Ceir mewnwelediadau pellach o astudiaethau dylanwadol mewn cyd-destunau bydeang eraill sy'n dadansoddi polisïau meso iaith mewn lleoliadau Addysg Uwch amlieithog yn Barnard a McLellan (2013), Carroll a Mazak (2017), a Doiz et al. (2013).

Byddai sefydlu polisi dwyieithog yn Ne Corea yn hanfodol ar gyfer dyfodol polisi ACS y wlad oherwydd byddai'n helpu i adfywio epistemoleg y Gorëeg sy'n araf ildio i hegemoni'r Saesneg. Fel y soniwyd uchod, mae'r myfyrwyr yn cael trafferth mynd i'r afael â therminoleg arbenigol eu prif bwnc a gaiff ei gyfieithu i'w hiaith gyntaf drwy gymeriadau lletchwith Hanja, ac mae hyn yn arwain at ganlyniadau epistemig niweidiol (Williams a Stelma 2022). Er enghraifft, pan ymddiriedir yn y Saesneg, efallai'n gyfan gwbl, i gael datblygu dealltwriaeth o'r pwnc, gall hyn ddod â goblygiadau i a) sut y mae'r myfyrwyr yn gweld eu hiaith eu hunain (Corëeg) gyda goblygiadau posibl o ran datblygu hunaniaeth, a b) ar gyfer cynhyrchu gwybodaeth yn fwy cyffredinol ar draws prifysgolion De Corea (ibid.). Felly, byddai gwneud darpariaethau ar gyfer dysgu'r cysyniadau yn y ddwy iaith yn yr ystafell ddosbarth ACS yn helpu i leihau'r niwed hwn.

Mae Lewis ac Andrews (2014) hefyd yn disgrifio arbrawf gwasanaeth cyfieithu a gyflwynwyd gan uned gyfieithu Prifysgol Bangor yn 2008 i helpu i hwyluso'r broses o ehangu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg. Mantis y gwasanaeth cyfieithu hwn yw ei fod yn galluogi siaradwyr Cymraeg i wneud cyflwyniadau yn y Gymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny yn hytrach na gorfod eu gwneud yn y Saesneg er budd myfyrwyr di-Gymraeg y dosbarth. Roedd angen trefnu'r gwasanaeth cyfieithu o flaen llaw gan ei fod yn dibynnu ar gyfieithydd i fod yn bresennol yn y dosbarth. Fodd bynnag, ar gyfer gwasanaeth dwyieithog o'r fath y dyddiau hyn, gall dosbarthiadau amlieithog elwa ar ddatblygiadau mewn technoleg pan fo cyfieithu byw yn bosibl: gall myfyrwyr gyrchu'r testun a gyfieithir ar yr un pryd ac yna rhyngweithio drwy gyfrwng eu hiaith ddewisol yn ddigymell drwy eu dyfeisiau (e.e. gweler *Microsoft Translator for Education*: <https://www.microsoft.com/en-us/translator/education/>). Byddai gwasanaeth o'r fath yn galluogi myfyrwyr ac athrawon i fynegi eu hunain yn llawn wrth iddynt drafod cynnwys y pwnc. Byddai hyn yn golygu na fyddai angen i athrawon nad ydynt yn hyderus yn yr iaith gyflwyno ddibynnu ar sgript a baratowyd o flaen llaw ar gyfer darlithio gan y byddai'n bosibl iddynt ddarlithio yn eu hiaith ddewisol. Ar ben hynny, gyda hyfforddiant pedagogaid digonol, gallent felly fod yn fwy hyderus wrth ymateb i anghenion myfyrwyr. Ar yr amod bod cydraddoldeb yn bodoli fel bod myfyrwyr yn gallu defnyddio eu hiaith ddewisol a chael mynediad llawn at gynnwys y pwnc, ni ddylai'r iaith a ddefnyddir i gyflawni'r canlyniadau hyn fod yn ffactor. Byddai

gwasanaeth cyfieithu o'r fath hefyd yn helpu i leihau anghydraddoldebau iaith (Shohamy 2013) rhwng myfyrwyr cenedlaethol a rhyngwladol, sy'n bodoli ar hyn o bryd ym mholisi ACS presennol De Corea.

Yn olaf, dylid defnyddio'r gwasanaeth cyfieithu ym mhob dosbarth ACC/ACS, pu'n a yw'r athro'n siarad Cymraeg, Corëeg neu Saesneg fel iaith gyntaf. Efallai mai cwestiwn i'w ystyried yw pa mor gywir yw *Microsoft Translator* o'i gymharu â bod dynol? Ychydig o ymchwiliad sydd ar hyn, sy'n awgrymu ei fod yn faes y dylid ymchwilio iddo yn y dyfodol.

Nodwyd gwendid hefyd yn y darlithoedd dwyieithog a ymchwiliwyd gan Lewis ac Andrews (2014). Yn gyntaf, teimlai rhai myfyrwyr fod rhai darlithoedd yn ailadroddus iawn a bod anghydbwysedd rhwng y ddwy iaith. Roedd rhai myfyrwyr yn cael anhawster canolbwytio, a gwneud nodiadau, a theimlent eu bod yn colli gwybodaeth. Roedd rhai siaradwyr Cymraeg yn teimlo'n anghyfforddus wrth gyflwyno yn y Gymraeg o flaen myfyrwyr di-Gymraeg. Adroddwyd hefyd fod myfyrwyr cyfrwng Cymraeg yn cael eu hamddifadu o gyfle cyfartal yn y darlithoedd dwyieithog oherwydd y byddent yn cyfathrebu yn y Saesneg er budd y myfyrwyr di-Gymraeg. Efallai mai un o'r rhesymau dros y gwendidau hyn yw'r ffaith na chafodd y gwasanaeth cyfieithu ei weithredu'n llawn. Yn ogystal, roedd yn rhaid i'r athrawon gynllunio'n ofalus ar gyfer pa rannau o'r sesiynau fyddai'n cael eu cynnal ym mha iaith. Fel ffordd ymlaen i ddatblygu dosbarthiadau dwyieithog yn Ne Corea ac yng Nghymru – ac ystafelloedd dosbarth dwyieithog eraill mewn lleoliadau byd-eang – gallai gwasanaeth cyfieithu byw, a ffurfiwyd gan dechnoleg gyfredol, fynd i'r afael â'r gwendidau hyn. Pe bai system gyfieithu o'r fath yn rhan fwy gweladwy o bolisiâu Addysg Uwch yng Nghymru, efallai y byddai hyn yn gwneud y Gymraeg yn fwy hygyrch i fyfyrwyr eraill yn y dyfodol, e.e. siaradwyr Cymraeg na fyddent efallai'n gwbl hyderus o ran ymdrin â'r Gymraeg yn academiaidd, neu hyd yn oed ddysgwyr Cymraeg efallai.

Tuag at fersiwn o drawsieithu

Mae Lewis ac Andrews (2014) yn gorffen eu papur drwy nodi y bydd canlyniadau dysgu myfyrwyr yn amrywio ar draws modiwlau a chysiau, ac felly mae angen defnyddio dwy iaith er mwyn i'r addysgeg fod yn addas. Felly, er mwyn mynd i'r afael ag anghyfiawnderau epistemig ACS De Corea, gallai polisi ACS yn y dyfodol ddatgan bod angen creu fersiwn o drawsieithu. Cysyniadwyd trawsieithu am y tro cyntaf fel ymagwedd ddwyieithog addysgegol yng Nghymru er mwyn atgyfnerthu dysgu Cymraeg drwy gyfrwng y Saesneg (Williams 1994). Felly, diffinnir trawsieithu fel a ganlyn: 'defnyddio'r naill iaith i gryfhau'r llall er mwyn cryfhau'r ddealltwriaeth' (Williams 2002: t. 40). Y dyddiau hyn, mae'n cael ei gysyniadu'n ehangach fel defnyddio repertoire ieithyddol o fewn un system ieithyddol integredig (e.e. García 2009, Creese a Blackledge 2015, García a Lin 2016) a nodir:

[It is] infused with social justice purposes, with the possibilities of challenging linguistically structured inequalities and transforming language-minoritised students' learning environments' (Paulsrud et al., 2021: t. xxii).

Mae mwyafrif helaeth siaradwyr Cymraeg Cymru yn ddwyieithog; ni ellir dweud hyn am y Gorëeg yng nghyd-destun De Corea. Felly, nid yw gorfodi dehongliad cryf o drawsieithu ar Dde Corea, cymdeithas nad yw fel y cyfryw yn amlieithog, yn rhywbeth yr wyf yn ei awgrymu. Wrth wneud hynny, byddai'n diystyru cyfle'r myfyrwyr i feithrin y gallu i wneud eu penderfyniadau a'u dewisiadau eu hunain, a fyddai ynddo'i hun yn enghraifft o neo-wladychu. Yn lle hynny, rwy'n cynnig fersiwn o drawsieithu sy'n caniatáu i randdeiliaid wneud synnwyr o'u profiadau eu hunain (gweler Lewis 2011 ac Williams 2022 am ragor o drafodaeth). Er fy mod yn cydnabod y gall trawsieithu ymddangos yn anghydnaws ag ACS uniaith, heriaf yr honiad hwn drwy amlinellu sut y gellir cyflawni nodau allweddol polisi ACS hefyd drwy addysgeg sy'n cofleidio trawsieithu. Credaf, fel Sahan a Rose (2021), fod amlieithrwydd yn gryfder o'i gymharu ag unieithrwydd, gan ei fod yn lluosogi'r adnoddau ieithyddol sydd ar gael i ddefnyddwyr.

Mae Lewis ac Andrews (2014) hefyd yn terfynu eu papur trwy ddatgan bod angen cynllunio agwedd ddwyieithog yn strategol. Hyd at y pwynt hwn, rwyf wedi cysyniadu dyfodol dwyieithog i bolisi ACS De Corea; fodd bynnag, er mwyn sicrhau bod hyn yn darparu ar gyfer anghenion penodol rhanddeiliaid, fy nadl yw bod angen i fyfyrwyr ac athrawon fod yn rhan o'r cynllunio (gweler van der Walt 2006). Bydd eu cynnwys yn y modd hwn yn caniatáu iddynt gael creu eu man trawsieithu eu hunain yn seiliedig ar eu hiaith ddewisol mewn gwahanol sefyllfaoedd ACS. Yn ogystal, bydd digon o 'wro' tuag at y Saesneg (e.e. mae'n ymddangos bod gwerslyfrau Saesneg yn cael eu ffafrio) er mwyn sicrhau y bydd nodau dysgu iaith yr ACS hwn, sy'n canolbwyntio mwy ar y myfyriwr, yn parhau i gael eu cyflawni.

Casgliad

Mae canlyniadau fy ymchwil yn effeithio ar gyd-destun Addysg Uwch yng Nghymru ac yn helpu i roi cipolwg ar un o'r cwestiynau a godwyd gan brosiect Lewis ac Andrews ym Mrifysgol Bangor: beth yw nod addysgu dwyieithog mewn Addysg Uwch? Fel y soniwyd ar ddechrau'r erthygl hon, mae'n ymddangos yn glir mai hegemoni'r Saesneg sydd amlycaf yn epistemoleg y Gymraeg, sydd hefyd yn wir am gyd-destun De Corea. Y rheswm dros hyn yw nad oes gan rai termau academiaidd esoterig Saesneg unrhyw dermau cyfatebol yn y Gorëeg neu'r Gymraeg, neu mae llai ohonynt, ac felly mae'n bosibl y bydd prif bynciau academiaidd y ddwy wlad yn dewis defnyddio'r term Saesneg, sy'n cyfrannu at ymleiddio ieithoedd brodorol ymhellach. Felly, dylai lleoliadau Addysg Uwch amlieithog fod yn feirniadol o'r epistemolegau, sy'n dueddol o ddominyddu eu prif bynciau, a gwneud ymdrech ymwybodol i ehangu epistemolegau ieithoedd brodorol ymylol. Felly, dadleuaf mai un o'r nodau addysgu dwyieithog mewn Addysg Uwch yw lleihau anghyfiawnder epistemig.

Heb amheuaeth, mewn cyd-destunau Addysg Uwch amlieithog, mae angen ystyriaeth feirniadol o'r fframiau epistemig sy'n cymryd statws hegemoniaidd. Er mwyn mynd i'r afael ag anghyfiawnderau epistemig polisi ACS presennol De Corea, mae angen dechrau cynllunio a llunio polisi iaith ACS yn y dyfodol, gyda throsiad 'nionyn' Ricento a Hornberger (1996)

wrth galon y cynllunio a'r llunio hwnnw. Mewn geiriau eraill, mae angen gyriant 'o'r gwaelod i fyny' ar y polisi yn y dyfodol. Bydd hyn yn helpu i wneud y gorau o arferion addysgu athrawon ACS a photensial y myfyrwyr i allu dysgu. Ymddengys fod y gweithrediad 'ben i waered' presennol yn ganlyniad i ymgyrchoedd economaidd a gwleidyddol cryf sydd wedi golygu ychydig o ymgynghori ag arbenigwyr dysgu iaith, ac felly ychydig o bwyslais a roddir ar oblygiadau cynllunio ieithyddol.

Yn fyd-eang, mae heriau ieithyddol myfyrwyr (ac addysgwyr) yn bodoli mewn gwahanol systemau cyd-destunol ACS. Mae angen deall y cyd-destun cymdeithasol sy'n ffurfio diwylliant ystafelloedd ddosbarth er mwyn i'r methodolegau a ddefnyddir fod yn briodol ar gyfer gwahanol sefyllfaoedd (Holiday 1994). Mae hyn yn awgrymu bod angen cwestiynu priodoldeb polisi ACS presennol De Corea. Felly, mae beirniadaeth yr astudiaeth hon yn awgrymu bod angen i'r polisi yn y dyfodol gael ei benderfynu gan ddull ecolegol sy'n ystyried manylion yr ecoleg. Byddai hyn yn galluogi i gynllunio a pholisi iaith De Corea gael ei bennu drwy ffocws pragmatig ar yr union arferion iaith y mae athrawon a myfyrwyr yn eu harfer.

Y cam cyntaf rhesymegol ar gyfer gwneud y mwyaf o arferion addysgu athrawon ACS a photensial dysgu myfyrwyr fyddai cynnal dadansoddiad helaeth o anghenion sefyllfa benodol eu cyd-destun ACS ar hyn o bryd (gweler hefyd Galloway et al. 2020 am drafodaeth bellach). Dylai'r dadansoddiad o anghenion ganolbwyntio ar ymchwilio i ddeilliannau addysgu a dysgu ACS, heriau hyfedredd ieithyddol, dewisiadau iaith ar gyfer sefyllfaoedd penodol, heriau methodoleg addysgu, dylanwadau diwylliannol, gwahaniaethau disgyblaethol, a'r systemau cymorth sefydliadol cyd-destunol angenrheidiol sydd eu hangen ar gyfer myfyrwyr ac athrawon. Gallai'r math hwn o ddadansoddiad o anghenion hefyd fod yn fuddiol i gyd-destun ACC oherwydd gallai roi dealltwriaeth lawnach o ba iaith sydd orau i'w defnyddio mewn lleoliadau gwahanol.

Mae'r ymagwedd lleoliad ecolegol a awgrymir gan yr astudiaeth hon yn ceisio darparu dealltwriaeth fwy cynnil o sefyllfaoedd o fewn ecolegau, ac ymatebir yn bragmataidd iddynt. Felly, yn fwy cyffredinol, byddai canlyniadau cynnil dadansoddiad o anghenion o'r fath sydd wedi'u haddasu yn galluogi prifysgolion byd-eang i ddatblygu eu model cyd-destunol eu hunain o ryngwladoli (Rose a McKinley 2018). Gallai'r canlyniadau arwain at ddealltwriaeth gliriach o rôl canolfannau iaith prifysgolion ledled y byd a rhaglen Saesneg y prifysgolion yn achos cyrsiau ACS yn y dyfodol, ynghyd ag yn achos cyrsiau ACC. Gallai'r ddealltwriaeth hon wedyn helpu i ddatblygu rhaglenni pwrpasol mewn prifysgolion ledled y byd er mwyn cefnogi anghenion academiaidd ac ieithyddol penodol myfyrwyr yn well, yn ogystal ag anghenion addysgeg ac ieithyddol athrawon, yn seiliedig ar system gyd-destunol ACS, neu ACC, a weithredir yn eu prifysgol. Gallai'r ddealltwriaeth newydd hon hefyd, o bosibl, arwain at gynnydd yn y ddarpariaeth o fodiwlau cyfrwng Cymraeg a phresenoldeb mwy amlwg o'r Gorëeg mewn polisïau ACS yn y dyfodol, gan sicrhau bod yr ieithoedd brodorol ymylol yn parhau i fod 'yma o hyd'.

Llyfryddiaeth

- Aguilar, M., a Muñoz, C. (2013), 'The effect of proficiency on CLIL benefits in engineering students in Spain', *International Journal of Applied Linguistics*, 24 (1), 1–18.
- Airey, J., a Linder, C. (2007), 'Disciplinary learning in a second language: A case study from university physics', yn Wilkinson, R. a Zegers, V. (goln), *Researching Content and Language Integration in Higher Education* (Maastricht: Maastricht University Language Centre), tt. 161–71.
- Barnard, R., a McLellan, J. (goln) (2013), *Codeswitching in University English-Medium Classes: Asian Perspectives*, cyfres New Perspectives on Language and Education, 36 (Bristol: Multilingual Matters).
- Betts, B. (2017), 'The Chinese Students Who Come to South Korea', *The Diplomat*, 3 Tachwedd, <<https://thediplomat.com/2017/11/the-chinese-students-who-come-to-south-korea/>> [Cyrchwyd: 15 Gorffennaf 2021]
- Bhargava, R. (2013), 'Overcoming the epistemic injustice of colonialism', *Global Policy*, 4 (4), 413–17, <<https://doi.org/10.1111/1758-5899.12093>> [Cyrchwyd: 1 Medi 2020]
- Byun, K. et al. (2011), 'English-medium teaching in Korean higher education: policy debates and reality', *Higher Education*, 62 (4), 431–49, <<https://doi.org/10.1007/s10734-010-9397-4>> [Cyrchwyd: 23 Hydref 2020]
- Byun, K., a Kim, M. (2011), 'Shifting Patterns of the Government's Policies for the Internationalization of Korean Higher Education', *Journal of Studies in International Education*, 15 (5), 467–86.
- Campagna, S. (2016), 'English as a Medium of Instruction. A "Resentment Study" of a Micro EMI Context', yn Campagna, S., et al. (goln), *'Languaging' In and Across Communities: New Voices, New Identities*, Lingustic Insight: Studies in Language and Communication, 218 (Bern: Peter Lang), 145–68.
- Canolfan Bedwyr (2020), *Prifysgol Bangor*, <<https://www.bangor.ac.uk/canolfanbedwyr/index.php/en>> [Cyrchwyd: 11 Chwefror 2022]
- Carroll, K. S., a Mazak, C. M. (2017), 'Language Policy in Puerto Rico's Higher Education: Opening the Door for Translanguaging Practices', *Anthropology & Education Quarterly*, 48 (1), 4–22.
- Chang, J. Y., Kim, W. Y., a Lee, H. W. (2015), 'A language support program for English-medium instruction courses: Its development and evaluation in an EFL setting', *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, <<https://doi.org/10.1080/13670050.2015.1080658>> [Cyrchwyd: 3 Hydref 2020]
- Cho, D. W. (2012), 'English-medium instruction in the university context of Korea: Trade-off between teaching outcomes and media-initiated university ranking', *The Journal of Asia TEFL*, 9 (4), 135–63.
- Cho, J. H. (2012), 'Campus in English or campus in shock?', *English Today*, 28 (2), 18–25.
- Cho, Y., a Palmer, J. (2013), 'Stakeholders' views of South Korea's higher education internationalization policy', *Higher Education*, 65 (3), 291–308.

- Choi, S. J. (2013), 'Issues and Challenges in Offering English-Medium Instruction: A Close Examination of the Classroom Experiences of Professors', *Studies in English Language & Literature*, 39 (2), 275–306.
- Coleg Cymraeg Cenedlaethol (2022), *Prif Ysgoloriaeth*, <<https://www.colegcymraeg.ac.uk/cy/astudio/cymorthariannol/prifysgoloriaeth/>> [Cyrchwyd: 8 Mehefin 2022]
- Coleg Cymraeg Cenedlaethol (2022), *Rhaglen Datblygiad Staff*, <<https://www.colegcymraeg.ac.uk/cy/ycoleg/rhaglendatblygiadstaff/>> [Cyrchwyd: 8 Mehefin 2022]
- Creese, A., a Blackledge, A. (2015), 'Translanguaging and Identity in Educational Settings', *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 20–35, <<https://doi.org/10.1017/S0267190514000233>> [Cyrchwyd: 6 Mai 2020]
- Davies, L. B. (2017), 'Research briefing: Welsh-medium and bilingual provision in Further and Higher Education', *National Assembly for Wales: Research Service*, <<https://senedd.wales/media/blxaewz0/17-015-web-english.pdf>> [Cyrchwyd: 22 Ebrill 2019]
- de Swaan, A. (2010), 'Language systems', yn Coupland, N. (gol.), *The Handbook of Language and Globalization* (Oxford: Wiley-Blackwell), tt. 56–76, <<https://doi.org/10.1002/9781444324068.ch2>> [Cyrchwyd: 28 Hydref 2018]
- Dearden, J., a Macaro, E. (2016), 'Higher education teachers' attitudes towards English medium instruction: A three country comparison', *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 6 (2), 3–34.
- Doiz, A., Lasagabaster, D., a Sierra, J. (2013), 'Globalisation, internationalisation, multilingualism and linguistic strains in higher education', *Studies in Higher Education*, 38 (9), 1–15.
- Fricker, M. (2007), *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing* (Oxford: Oxford University Press).
- Galloway, N., et al. (2020), *English in higher education – English medium. Part 1: Literature review* (London: British Council)
- García, O. (2009), *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective* (Oxford: Wiley-Blackwell).
- García, O., a Lin, A. (2016), 'Translanguaging in Bilingual Education', yn García, O., Lin, A., a May, S. (goln), *Bilingual and Multilingual Education* (Cham, Switzerland: Springer International Publishing), tt. 117–30.
- Grin, F. (2001), 'English as economic value: facts and fallacies', *World Englishes*, 20 (1), 65–78.
- Guardian Editorial (2022), 'The Guardian view on the Welsh language: the unmaking and making of a nation', *The Guardian*, 11 Chwefror, <<https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/feb/11/the-guardian-view-on-the-welsh-language-the-unmaking-and-making-of-a-nation>> [Cyrchwyd: 11 Chwefror 2022]
- Hellekjær, G. O. (2010), 'Lecture Comprehension in English-Medium Higher Education', *Hermes Journal of Language and Communication Studies*, 45, 11–34.

- Holliday, A. (1994), *Appropriate Methodology and Social Context* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Hong, S., Min, H., a Ham, E. (2008), 'Hyogwajeogin daehang yeongeogangui (English-medium Instruction) ui teukseonggwa sugang jiwon bangan – 'S' daehakgyo hakseupja yogubunseogeul jungsimeuro, *Korean Journal of Education Research*, 46 (3), 305–29.
- Hwang, S. Y. (2013), 'Yeongeog jeonyong gangui daehan gonggwadaehang hakseupjaui insik', *Modern English Education*, 14 (3), 209–35.
- James, E., a Robins, J. (2022), 'Emotional Elis, Waterning Can Woes and Dover Displeasure', Episode #204, BBC Sounds, 25 Mawrth, <<https://www.bbc.co.uk/sounds/play/m0015kjm>> [Cyrchwyd: 27 Mawrth 2022]
- James, S. (2011), 'Wales players told to learn words of national anthem', *The Guardian*, 22 Mawrth, <<https://www.theguardian.com/football/2011/mar/22/gary-speed-wales-anthem#:~:text=Gary%20Speed's%20desire%20to%20galvanise,them%20to%20learn%20the%20words>> [Cyrchwyd: 18 Mawrth 2022]
- Joe, Y. J., a Lee, H. K. (2012), 'Does English-Medium Instruction Benefit Students in EFL Contexts? A Case Study of Medical Students in Korea', *The Asia-Pacific Education Researcher*, 22, 201–7, <<https://doi.org/10.1007/s40299-012-0003-7>> [Cyrchwyd: 3 Mai 2020]
- Jon, J. E., Cho, Y. H., a Byun, K. (2020), 'Internationalization by english-medium instruction? Professors' decoupling behaviors to EMI policy in Korean higher education', *KEDI Journal of Educational Policy*, 17 (2).
- Kang, K. I. (2018), 'English-Medium Instruction Policies in South Korean Higher Education', *Working Papers in Educational Linguistics*, 33 (1), 31–52.
- Kang, J. H. (2014), 'Daehang yeongeog gangui nambal ... hangmun eun 'dwitjeon' [Defnydd gormodol o'r cyfrwng Saesneg ... mae academyddiaeth yn cael ei 'ddiystyru']', *Newsis*, 9 Hydref, <<https://n.news.naver.com/article/003/0006123941>> [Cyrchwyd: 25 Gorffennaf 2018]
- Kang, A., a Cho, J. (2020), 'Korean College Students' Stress and Coping in the Context of English-Medium Instruction', *Education and Culture Research*, 26 (1), 755–78, <<https://doi.org/10.24159/joec.2020.26.1.755>> [Cyrchwyd: 20 Chwefror 2021]
- Kang, S., a Park, H. (2005), 'English as the Medium of Instruction in Korean Engineering Education', *Korean Journal of Applied Linguistics*, 21 (1), 155–74.
- Kim, E. G. (2017), 'English Medium Instruction in Korean Higher Education: Challenges and Future Directions', yn Fenton-Smith, B., Humphreys P., a Walkinshaw I. (goln), *English Medium Instruction in Higher Education in Asia-Pacific: From Policy to Pedagogy* (Dordrecht: Springer), tt. 54–72, <https://doi.org/10.1007/978-3-319-51976-0_4> [Cyrchwyd: 2 Tachwedd 2018]
- Kim, E. G., Kweon, S. O., a Kim, J. Y. (2017), 'Korean engineering students' perceptions of English-medium instruction (EMI) and L1 use in EMI classes', *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, <<https://doi.org/10.1080/01434632.2016.1177061>> [Cyrchwyd: 25 Ionawr 2018]

- Kim, K. R. (2011), 'Korean Professor and Student Perceptions of the Efficacy of English-Medium Instruction', *Linguistic Research*, 28 (3), 711–41, <<https://doi.org/10.17250/khisli.28.3.201112.013>> [Cyrchwyd: 12 Medi 2018]
- Kim, E. G., a Yoon, J. R. (2018), 'Korean Science and Engineering Students' Perceptions of English-Medium Instruction and Korean-Medium Instruction', *Journal of Language, Identity & Education*, 17 (3), 182–97.
- Kim, M. J. (2011), 'KAIST muhangyeongjaeng yeongeo morim gyoyuk sotongbujae...godaeg, jungangdaega sibal [Cystadleuaeth ddidostur KAIST, dosbarthiadau cyfrwng Saesneg, diffyg rhyngweithio a ddechreuwyd gan Brifysgol Corea a Phrifysgol Choongang]', *Voice of the People*, <<http://www.vop.co.kr/A00000382993.html>> [Cyrchwyd: 3 Ionawr 2017]
- Kim, R. (2021), 'Korean language learning booming on back of Hallyu: report', *The Korea Herald*, 8 Chwefror, <<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20210207000090>> [Cyrchwyd: 30 Ebrill 2022]
- Kirkgöz, Y. (2009), 'Students' and lecturers' perceptions of the effectiveness of foreign language instruction in an English-medium university in Turkey', *Teaching in Higher Education*, 14 (1), 81–93.
- Ko, J. T. (2021), 'Death sentence looming for universities as first-ever demographic winter starts', *The Korea Herald*, 17 Ionawr, <<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20210117000065>> [Cyrchwyd: 14 Awst 2022]
- Lee, K. H., a Hong, J. Y. (2015), 'Daehang yeongeo jeonyong gangui siltaewa hakseupseonggwa bunseok [Astudiaeth ar sefyllfaoedd ac effaith dysgu drwy gyfrwng y Saesneg ym mhrifysgolion Corea]', *The Journal of Local Education Management*, 18 (1), 1–22.
- Llywodraeth Cymru (2019), *Canllawiau ar Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg*, <<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-02/canllawiau-gynlluniau-strategol-cymraeg-addysg.pdf>> [Cyrchwyd: 17 Chwefror 2020]
- Kuteeva, M., a Airey, J. (2014), 'Disciplinary differences in the use of English in higher education: Reflections on recent language policy developments', *Higher Education*, 67 (5), 533–49.
- Lee, K., a Lee, H. (2018), 'Korean graduate students' self-perceptions of English skills and needs in an English-medium instruction context', *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 39 (8), 715–28.
- Lewis, W. G. (2011), 'Addysg ddwyieithog yn yr unfed ganrif ar hugain: Adolygu'r cyddestun rhyngwladol', *Gwerddon*, 7, <<http://www.gwerddon.cymru/en/editions/issue7/article3/>> [Cyrchwyd: 20 Medi 2017]
- Lewis, W. G., ac Andrews, H. (2014), 'Bilingualism in Higher Education', yn Thomas, E. M., a Mennen, I. (goln), *Advances in the Study of Bilingualism* (Bristol: Multilingual Matters), tt. 171–97.
- Macaro, E. (2018), *English Medium Instruction* (Oxford: Oxford University Press), <<https://doi.org/10.30687/978-88-6969-227-7/001>> [Cyrchwyd: 28 Rhagfyr 2018]
- Macaro, E., Akincioglu, M., a Dearden, J. (2016), 'English Medium Instruction in Universities: A Collaborative Experiment in Turkey', *Studies in English Language Teaching*, 4 (1), 51.

- Martin, S. E. (2019), *Korean language*, Britannica, <<https://www.britannica.com/topic/Korean-language>> [Cyrchwyd: 30 Hydref 2020]
- Mellion, M. J. (2008), 'The Challenge of Changing Tongues in Business University Education', yn Wilkinson, R., a Zegers, V. (goln), *Realizing Content and Language Integration in Higher Education* (Maastricht, Netherlands: Maastricht University), tt. 212–27.
- Nam, H. J., a Kwak, E. S. (2019), 'Yeongeong an sseuneum 'yeongeogangui' ... daehakpyeongga norigo magujabi gaeseol ['Darlithoedd Saesneg' yn Saesneg ... agorwyd ar hap ar gyfer gwerthusiad prifysgol]', *World Daily*, 20 Mai, <<https://n.news.naver.com/article/022/0003364280>> [Cyrchwyd: 9 Chwefror 2021]
- Napoli, J., a Sourisseau, J. (2013), 'L'EMILE est-il appliqué dans l'enseignement supérieur? Enquêtes sur le site toulousain [A yw dysgu integredig cynnwys ac iaith yn berthnasol i addysg uwch? Ymchwilio i'r sefyllfa yn Toulouse]', *Recherche et pratiques pédagogiques en langues de spécialité. Cahiers de l'Apliu*, 32 (3), 123–43.
- Nation.Cymru (2021), 'Welsh is one of the 'most popular' languages on Duolingo, says company boss', 13 Awst, <<https://nation.cymru/news/welsh-is-one-of-the-most-popular-languages-on-duolingo-says-company-boss/>> [Cyrchwyd: 20 Mehefin 2022]
- Paulsrud, B., Zhongfeng, T., a Toth, J. (2021), 'Introduction', yn Paulsrud, B., Tian, Z., a Toth, J. (goln), *English-Medium Instruction and Translanguaging* (Multilingual Matters), tt. xix–xxvi.
- Park, H. (2006), 'Kongkoadaehakeseoui jeonkong yeongo kanguiui hyokoa [Effeithiolrwydd cyrsiau cyfrwng Saesneg ymhlith myfyrwyr peirianeg]', *Yeongokyoukyeongu*, 33, 86–119.
- Park, J. K. (2009), "'English fever" in South Korea: its history and symptoms', *English Today*, 25 (1), 50–7.
- Park, S. H., a Song, Y. (2013), 'Internationalizing Higher Education in Korea: University and Government Responses', *Keongsannonchoong* (Cylchgrawn Economeg Corea), 31 (2), 29–43.
- Phillipson, R. (2009), 'English in higher education: Panacea or pandemic?', *Angles on the English-Speaking World*, 9, 29–57.
- Piller, I., a Cho, J. (2013), 'Neoliberalism as language policy', *Language in Society*, 42 (1), 23–44.
- ProLingo (2018), *Modern Linguists Classify Korean as a Language Isolate*, <<https://www.prolingo.com/blog/historical-and-modern-linguists-classify-korean-as-a-language-isolate/>> [Cyrchwyd: 28 Rhagfyr 2018]
- Ricento, T. K., a Hornberger, N. H. (1996), 'Unpeeling the Onion: Language Planning and Policy and the ELT Professional', *TESOL Quarterly*, 30 (3), 401–27.
- Roberts, A. (2019), *Miliwn o siaradwyr Cymraeg: rôl y sector addysg*, Cyngor y Gweithlu Addysg, <<https://www.ewc.wales/site/index.php/cy/amdanom-ni/archif-blog/1474-aled-roberts-miliwn-o-siaradwyr-cymraeg-rol-y-sector-addysg.html>> [Cyrchwyd: 8 Medi 2020]
- Rose, H., a McKinley, J. (2018), 'Japan's English-medium instruction initiatives and the globalization of higher education', *Higher Education*, 75 (1), 111–29.

- Sahan, K., a Rose, H. (2021), 'Problematizing the E in EMI: Translanguaging as a Pedagogic Alternative to English-only Hegemony in University Contexts', yn Paulsrud, B., Tian, Z., a Toth, J. (goln), *English-Medium Instruction and Translanguaging* (Bristol: Multilingual Matters), tt. 1–14.
- Sert, N. (2008), 'The language of instruction dilemma in the Turkish context', *System*, 36 (2), 156–71.
- Sharma, Y. (2011), 'South Korea: Degrees taught in English to continue', *University World News*, 17 Gorffennaf, <<https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20110715171111979>> [Cyrchwyd: 10 Mawrth 2021]
- Shohamy, E. (2013), 'A critical perspective on the use of English as a medium of instruction at universities', yn Doiz, A., Lasagabaster, D., a Sierra, J. M. (goln), *English-Medium Instruction at Universities: Global Challenges* (Clevedon: Multilingual Matters), tt. 196–210.
- Shohamy, E. (2017), 'The socio-political-economic ideologies of English: The cost, the victims and new proposals', 2017 KATE International Conference, Seoul, 1 Gorffennaf, <<https://www.youtube.com/watch?v=0KuxZusTm3c>> [Cyrchwyd: 10 Chwefror 2021]
- South Korea Birth Rate 1950-2022, <<https://www.macrotrends.net/countries/KOR/south-korea/birth-rate#>> [Cyrchwyd: 28 Ionawr 2022]
- Statista (2021), *Number of foreign students in higher education institutions in South Korea from 2010 to 2019*, <<https://www.statista.com/statistics/876030/number-of-foreign-students-in-southkorea/#:~:tex=In%202019%2C%20there%20were%20approximately,thousand%20in%20the%20previous%20year>> [Cyrchwyd: 17 Hydref 2021]
- Swedish Language Council (1998), 'Förslag till handlingsprogram för att främja Svenska språket [Cynnig ar gyfer cynllun gweithredu i hyrwyddo'r iaith Swedeg]', *Språkvård*, 34, 7–23.
- Vinke, A. A., 'English as the medium of instruction in Dutch engineering education', traethawd PhD, Delft University of Technology, yr Iseldiroedd, 1995.
- van der Walt, C. (2006), 'University Students' Attitudes Towards and Experiences of Bilingual Classrooms', *Current Issues in Language Planning*, 7 (2–3), 359–76.
- Williams, C., 'Arfarniad o ddulliau dysgu ac addysgu yng nghyd-destun addysg uwchradd ddwyieithog', traethawd PhD, Prifysgol Bangor, Bangor, 1994.
- Williams, C. (2002), *Ennill Iaith. Astudiaeth o Sefyllfa Drochi yn 11–16 oed*, Ysgol Addysg Prifysgol Cymru, Bangor, <https://www.bangor.ac.uk/education-and-human-development/publications/Ennill_Iaith.pdf> [Cyrchwyd: 15 Tachwedd 2020]
- Williams, D. G. (2015), 'A Systematic Review of English Medium Instruction (EMI) and Implications for the South Korean Higher Education Context', *ELT World Online* (rhifyn arbennig ar ddysgu integredig cynnwys ac iaith), <https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/blog.nus.edu.sg/dist/7/112/files/2015/04/EMI-in-South-Korea__editforpdf-1gmsyy5.pdf> [Cyrchwyd: 20 Mawrth 2018]
- Williams, D. G. (2019), 'An Ecological Perspective for Parallel Language Use in the Welsh Language', Rhaglen Seminar Ymchwil, Ysgol Addysg a Datblygiad Dynol, Prifysgol Bangor, 6 Chwefror.

- Williams, D. G., 'Situating Linguistic Capital: Theorising South Korean Higher Education Students' Perceptions of Trust in English-Medium Instruction', traethawd PhD, Prifysgol Manceinion, Manceinion, 2020, <https://www.research.manchester.ac.uk/portal/files/208485150/FULL__TEXT.PDF> [Cyrchwyd: 17 Medi 2021]
- Williams, D. G. (2022, yn y wasg), 'Trust and translanguaging in English-medium instruction (EMI)', *ELT Journal*, DOI: 10.1093/elt/ccac016.
- Williams, D. G., a Stelma, J. (2022), 'Epistemic outcomes of English medium instruction in a South Korean higher education institution', *Teaching in Higher Education: Critical perspectives on teaching in the multilingual university*, <<https://doi.org/10.1080/13562517.2022.2049227>> [Cyrchwyd: 28 Mai 2022]
- Yoon, M. (2014), 'Ulsangchitnun woegugin hagu-urihakkyo yeongo kangui hyonchusonun [Myfyrwyr rhyngwladol anhapus: Problemau addysgu cyfrwng Saesneg yn KAIST]', *KAIST Shinmun*, 20 Mai, <<http://times.kaist.ac.kr/news/articleView.html?idxno=2727>> [Cyrchwyd: 22 Tachwedd 2018]